COMERŢ ŞI ECOLOGIE

MARIUS STĂTESCU

Membrii Comisiei Ecologice se retrăseseră să delibereze. Erau obosiţi. Apărătorii şi acuzatorii se înfruntaseră cu violenţă. Nu de puţine ori trebuise ca preşedintele să intervină pentru a domoli spiritele. Dar, în sfîrşit, erau mulţumiţi că se terminase. Acum ei vor decide.

— Domnii mei, începu Mekon, preşedintele, de mult nu mi-a fost dat să conduc o astfel de dezbatere. În îndelungata mea activitate am avut ocazia să judec tot felul de cazuri de poluare. Vinovaţii au întotdeauna argumente în apărarea lor. Cei lezaţi tind să exagereze urmările poluării. Apar martori ai apărării şi ai acuzării. Zici că întreaga galaxie şi-a concentrat atenţia asupra cazului, dacă nu ai experienţă. Majoritatea celor care se implică sînt însă doar nişte curioşi care vor să fie remarcaţi. De data aceasta s-a întîmplat altfel. Importante interese comerciale sînt în joc şi nici o parte nu vrea să renunţe la ele. Fiecare dintre voi a tras o concluzie. S-ar putea ca părerile să nu coincidă. Totuşi cred că părerea mea nu este de prisos. De aceea voi rezuma acest caz.

Membrii comisiei, mai tineri şi cu mult mai tineri decît Mekon, se pregătiră să asculte. Acesta îi inspectă rapid cu privirea. Se aflau într-un Vivariu Universal, unde fiecare reprezentant al speciilor gînditoare îşi avea locşorul său comod şi plăcut. Mulţumit de atitudinea auditoriului, preşedintele continuă:

— Va să zică, delictul s-a produs în urmă cu şaptezeci de secole galactice. Este un caz foarte rar, de genul celor pe care le judecă, de obicei, Comisia Securităţii Temporale. Delictul însă nu a afectat geometria reală a spaţiului-timp şi ne-a fost pasat nouă. De aici eu am tras concluzia că este o problemă de poluare morală. Cine este acuzatul? Se numeşte Elohim şi conduce Trustul de Transporturi Comerciale. În declaraţia sa a spus următoarele: că într-adevăr a intervenit în traiectoria unui roi de comete modificînd-o, că a constatat o modificare pozitivă a volumului de mărfuri, că nu a raportat modificarea Consiliului Galactic, că într-adevăr el a avut de cîştigat şi că s-a bucurat cînd rivalii săi, de la Trustul de Schimburi Comerciale, au început să aibă probleme financiare. Ce s-a constatat la anchetă: 1) roiul

de comete a lovit o planetă, determinînd schimbări în evoluţia speciilor, ajungîndu-se la specia umană, de tipul celei din care face parte acuzatul Elohim, 2) umanii de pe această planetă, numită Pămînt, colaborează în prezent cu Trustul de Transporturi Comerciale, 3) totuşi, chiar dacă impactul dintre roiul de comete şi Pămînt nu ar fi avut loc, specia inteligenta ar fi fost tot de tip uman, deoarece impactul doar a grăbit procesele explozive din nucleul planetei. Acest ultim punct pledează aparent în favoarea acuzatului. Voi spune în continuare de ce aparent. „Dacă ar fi fost ceva grav, Consiliul Securităţii ar fi luat măsuri. Dar dacă finalul este acelaşi, ce rost mai are dezbaterea de faţă?" Are un rost!, domnii mei. Martorii acuzării au adus dovezi, le cunoaştem cu toţii, despre prejudiciile pe care le suportă din pricina pămîntenilor. Ei susţin, şi sînt de acord cu ei, că fără acea intervenţie a lui Elohim în mecanica Galaxiei, pămîntenii ar avea o atitudine diferită. Socot că am spus suficient şi putem trece la vot.

— Să nu ne grăbim domnule preşedinte, luă cuvîntul Titan. Tocmai pentru că este vorba de prejudicii morale, pe care unii le numesc grave, cazul trebuie analizat cu cea mai mare atenţie. De exemplu, eu vreau să prezint aspectul următor: cît de mari au fost suferinţele morale ale pămîntenilor. De ce au ei o atitudine rezervată fată de nonumani, şi în special faţă de dinozauri?

Bătrînul Mekon, dinozaurul, oftă.

— Dacă doreşti să vorbeşti, nu mă opun, rosti el. Nu vreau să se spună că aş fi părtinitor. Deşi cazul este clar: mai mulţi umani decît dinozauri sînt împotriva lui Elohim. De exemplu, Asmodeu, principalul martor al acuzării...

— Voi vorbi şi despre Asmodeu, spuse Titan. După părerea mea trebuie evidenţiat aspectul religios al problemei. Fiecare specie membră a Federaţiei Galactice a trecut printr-o perioadă religioasă, care a durat mai mult sau mai puţin. Ştim cu toţii cît de periculoasă este o civilizaţie aflată în aceasta etapă. Este ca şi cum ai pune la dispoziţia unui minor un sistem de declanşare a unei supernove. Care au fost urmările intervenţiei acuzatului? Groaznice, spun eu. Este normal ca un oarecare, fie el şi director de Trust, să fie adorat mii de ani locali de către o specie? Este normal ca, în numele acestui oarecare, indivizii speciei să se poarte cu alte specii plini de cruzime? Este normal ca religia speciei să promoveze regretul după o lume mai bună, pierdută din cauza altei specii? Nu este! stimat auditoriu. Elohim nu a acţionat în necunoştinţă de cauză, ci premeditat. Pe de o parte. Pe de altă parte, sistemul ecologic al planetei a fost într-atîta de distrus încît, la

un moment dat, am văzut cu toţii dovezile, părea iremediabil distrus. Şi mai grave mi se par intervenţiile ulterioare ale lui Elohim. S-a susţinut în apărarea sa ideea că el dorea menţinerea unui echilibru. Depoziţiile martorilor acuzării au arătat ce dorea de fapt: insuflarea unui spirit de nemiloasă competiţie comercială civilizaţiilor pămîntene. De aceea consider că acuzatul trebuie pedepsit cu toată asprimea. Voi vota pentru asta.

— Bine zis, spuse uşurat Mekon. Mai doreşte cineva să ia cuvîntul?

— Doream să vorbesc eu primul, dar mi-a luat-o înainte Titan, interveni Rafael. Cunosc foarte bine cazul. Să mă scuze colegul, dar eu consider că acordăm o importantă prea mare lui Elohim. Ce a făcut el? S-a lăsat copleşit de împrejurări. Apoi, funcţionarii săi n-au fost dintre cei mai integri. Să-l luăm, de exemplu, pe Adam. L-au citat şi acuzarea şi apărarea. A înţeles cineva ceva din cele spuse de el? A adus tot timpul vorba de secretara sa, Eva, şi de predecesorul său în funcţie, Asmodeu. Titan a spus că va vorbi despre acesta dar a renunţat, am constatat. Subliniez faptul că Asmodeu a fost concediat de Elohim după ce i s-au descoperit legăturile cu Trustul de Schimburi. Din spusele lui Adam, un lucru a fost clar însă: el a fost cel care a dirijat dezvoltarea primei civilizaţii umane pe Pămînt. Că ceea ce a făcut el nu a fost bine, s-a văzut. Dacă nu interveneau agenţii Trustului de Schimburi, ar fi intervenit Comisia Securităţii. Aici, spun, au greşit dinozaurii. Dacă-l lăsau pe Adam în pace, Comisia Securităţii ar fi fost obligată să intervină şi pămîntenii şi-ar fi văzut liniştiţi de evoluţie. Aşa a apărut scandalul cu Eva şi Asmodeu, Adam a fost concediat şi evoluţia pe Pămînt a fost tulburată. Elohim putea să rezolve elegant conflictul. Rivalii săi încă mai erau dispuşi să trateze. Ştim cu toţii cît de important este acum rolul Pămîntului în economia Galaxiei. El a preferat să facă figură de despot capricios. De aici au decurs toate: Gigantomania, Potopul, Dumnezeu... Pe de altă parte, Pămîntul a ajuns acolo unde trebuia să ajungă, cu sau fără Elohim. Deci să nu judecăm greşit: nu prejudiciile morale aduse unei specii sau alteia contează, ci comportarea nedemnă de un cetăţean al Federaţiei Galactice. De aceea, propun ca acuzatul să fie decăzut din drepturi şi exilat în Zona Întunecată. Mai propun ca ambele trusturi să fuzioneze, pentru a se termina o dată cu această confruntare.

— Este exact ceea ce doresc şi eu! exclamă Mekon. Cred că totul este clar.

— Nu încă. Cel care intervenise era un uman, nu prea bătrîn, pe nume Atlas. Din audierea martorilor au mai reieşit şi alte aspecte decît cele prezentate pînă acum. Nu vreau să-l scot nevinovat pe Elohim, dar vreau să

arăt că se pot descoperi şi lucruri bune acolo unde totul pare rău. Galaxia noastră se transformă în mişcarea ei. La fel şi fiinţa gînditoare se transformă prin trăire. De la început vă spun că voi vota pentru pedepsirea lui Elohim. Dar asta nu înseamnă că nu l-am înţeles. Menirea unui act de gîndire este să aducă fiinţei şi fiinţelor înconjurătoare o uşurare, o strălucire vieţii. Putem oare nega binefacerile de care ne bucurăm cu toţii şi pe care le datorăm Trustului de Transporturi? Eu nu sînt de acord cu fuzionarea celor două Trusturi. Fără concurenţă ne vom mulţumi cu ceea ce ni se oferă şi nu vom bănui în nici un moment că s-ar putea oferi ceva mai plăcut, mai eficient... Nici repercusiunile asupra sistemului ecologic nu le vom sesiza la timp. Apoi, cred, că ajunge un Elohim în istorie. Cine poate garanta că un alt director, mai puternic, cunoscînd acest precedent, nu va încerca să facă la fel. De asemenea, pămîntenii au scăpat de imaginea divină a lui Elohim asimilînd-o. La un moment dat în civilizaţia lor l-au omorît simbolic şi i-au luat locul. A fost un act copilăresc, pe măsura stadiului în care se aflau. Descoperind acum cu cine au de-a face, încearcă să-i ia apărarea. Se ruşinează într-un fel. Îşi încheie cu această ocazie conturile cu trecutul. Înaintea lui Elohim, Trustul de Transporturi a fost condus de mine. Cunosc cu ce dificultăţi s-a confruntat de la bun început. L-am ajutat o perioadă dar, fiind prea orgolios, a renunţat la sfaturile mele. I-aş fi sugerat o altă rezolvare a crizei. Acum este prea tîrziu să mai încerc să-l ajut. Vreau să fac nişte observaţii. Titan acuză declanşarea unei religii plină de cruzime. Cei care o regretă cel mai mult sînt pămîntenii. Rafael îl acuză de iresponsabilitate. Cei mai îndreptăţiţi să o facă sînt pămîntenii. Deci pămîntenii ar trebui să-l judece! Ei însă l-au iertat. Noi nu-l putem ierta. Nu-l pot ierta nici Asmodeu, nici Adam şi nici Eva. Dinozaurii nu-l pot totuşi acuza că a stopat pe Pămînt evoluţia spre inteligenţă a speciei lor. Ceea ce trebuia să evolueze a evoluat. Sîntem fiinţe ale aceleiaşi Galaxii şi asta ne îndeamnă la armonie. Propun să-l condamnăm pe Elohim la exil pe planeta Pămînt pînă la sfîrşitul vieţii sale.

— Soluţia este posibilă, spuse Mekon. Vom tempera cu această ocazie toate părţile implicate în proces. Hm... Atlas ne-a dovedit că nu degeaba este un uman. Spusele sale abile m-au convins chiar şi pe mine. Cred că în sfîrşit am ajuns la un consens. Mai există o altă părere? Nu? Deci, am hotărît. Juriul format din membrii Comisiei Ecologice va declara următoarele: „Analizînd dezbaterile, membrii juriului au decis ca acuzatul Elohim să fie exilat pe viaţă pe planeta Pămînt. Pămîntenilor le va reveni sarcina ca Elohim să nu părăsească niciodată locul exilului. Sentinţa va fi îndeplinită

de Atlas, membru al juriului.

*
* *

În astronava ce-i ducea către Pământ, Atlas şi Elohim stăteau de vorbă.

— Trebuie să recunoşti că am fost blînzi. Te interesează să ştii ce au gîndit Asmodeu, Adam şi Eva? întrebă Atlas.

— Oarecum.

— Asmodeu a spus că este pedeapsa potrivită pentru tine. A mai adăugat că, totuşi, el ţi-ar fi oferit un stagiu în Zona Întunecată, acolo unde l-ai ţinut tu o perioadă. A promis că te va vizita din cînd în cînd.

Elohim se strîmbă:

— Nu cred că voi fi dispus să-l întîlnesc. Va veni degeaba pe Pământ, dacă va dori să mă sîcîie.

— Asta o va afla singur. Adam şi Eva s-au împăcat. Ei nu mai doresc să te vadă. Mai ales că au spus că sînt sătui de Pământ şi de pământeni. S-au angajat la Trustul de Schimburi. Se ocupă cu relaţiile publice.

— Nici nu mă aşteptam la altceva din partea lor! exclamă Elohim. După cîte am făcut pentru ei... Cînd te gîndeşti că oamenii i-au considerat odată părinţii umanităţii...

— Ce ai de gînd să faci pe Pământ? mai întrebă Atlas.

— Să mă odihnesc, răspunse Elohim.